

Sygn. akt: I Ns 9/14

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Marcin Sroczyński
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Operacz-Nizioł

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2016 r. w Inowrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **P. I.**

z udziałem (...) **spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P.**

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. oddalić wniosek,
2. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 2.300,54 zł (dwa tysiące trzysta złotych 54/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania,
3. przyznać biegłemu sądowemu ze Skarbu Państwa – (...) P. K. kwotę 108,04 zł (sto osiem złotych 04/100) tytułem wynagrodzenia za udział w rozprawie w dniu 18 marca 2016 roku,
4. nakazać pobrać od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa – (...) kwotę 108,04 zł (sto osiem złotych 04/100) tytułem przyznanego biegłemu sądowemu P. K. wynagrodzenia za udział w rozprawie w dniu 18 marca 2016 roku.

SSR Marcin Sroczyński

Sygn. akt I Ns 9/14

UZASADNIENIE

W dniu 2 stycznia 2014 roku wnioskodawca P. I. złożył wniosek o ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu na rzecz (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na nieruchomości położonej w miejscowości O. gmina D. powiat (...), województwo (...) w skład której wchodzi działka oznaczona w ewidencji gruntów numerem 97 dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) której treścią jest znoszenie istnienia dotychczas posadowionych urządzeń przesyłowych i linii napowietrznej 15 kV w tym prawa korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów i modernizacji tych linii wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren odpowiednim sprzętem oraz przebiegu wskazanym w załączonej do wniosku mapie poglądowej, za jednorazowym

wynagrodzeniem w kwocie 14.989,56 zł płatnym na rzecz wnioskodawcy od uczestnika. W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż wnioskodawca jest właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości O. gmina D. powiat (...), województwo (...) w skład której wchodzi działka oznaczona w ewidencji gruntów numerem 97. Na działce znajduje się linia energetyczna wchodząca w skład przedsiębiorstwa przesyłowego prowadzonego przez uczestnika. Linia nadziemna średniego napięcia na wyżej wymienionej działce ogranicza korzystanie przez wnioskodawcę z własności swej działki. Poprzez posadowienie słupów i linii energetycznej ma on ograniczone możliwości nawadniania terenu i jego uprawy, a słupy ograniczają rozbudowę gospodarstwa. Na działce (...) o powierzchni 52000 m² znajduje się linia napowietrzna 15 kV o powierzchni pasa służebności 690 m² i powierzchni pod słupem 1,56 m². Pismem z dnia 2 lipca 2012 roku poprzednik prawny wnioskodawcy S. I. za pośrednictwem pełnomocnika wezwał uczestnika do zawarcia umowy o ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu oraz wypłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Uczestnik postępowania w odpowiedzi na wezwanie, pismem z dnia 1 października 2012 roku nie uznał roszczenia i tym samym odmówił ustanowienia odpłatnej służebności przesyłu oraz wypłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powołując się na instytucję zasiedzenia. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu postanowieniem z dnia 18 września 2012 roku w sprawie I Ns 597/12 stwierdził nabycie spadku po zmarłym S. I., a następnie w wyniku umowy działy spadku z dnia 7 lutego 20103 roku działkę (...) nabył wnioskodawca.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. wniósł o oddalenie wniosku. Podniósł zarzut nabycia przez zasiedzenie nieodpłatnej służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu przez poprzednika prawnego uczestnika Zakłady (...) najpóźniej z dnia 15 lipca 1985 roku obciążającej każdorazowego właściciela nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą (...) polegającą na prawie utrzymywania na nieruchomości służebnej na działce (...) napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia SN 15 kV relacji (...) G.- G. wraz z jednym słupem z podporą typu ŻN, a także z prawem swobodnego wstępu na nieruchomość obciążoną, celem dokonywania przeglądów, modernizacji i napraw wskazanych urządzeń energetycznych.

W uzasadnieniu wskazał, iż na nieruchomościach wnioskodawcy znajduje się linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15 kV relacji (...) G.- G. wcześniej G.- O., która została wybudowana w 1965 roku. Od chwili postawienia przedmiotowych urządzeń, a więc nieprzerwanie przez okres ponad 40 lat (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. i jej poprzednicy prawni użytkowali trwale i widoczne urządzenie w postaci napowietrznej linii energetycznej, który odpowiada treści służebności przesyłu. Przez ten cały okres uczestnik i jego poprzednicy prawni byli posiadaczami służebności w rozumieniu art. 352 k.c. Z dniem przyłączenia urządzeń do sieci energetycznej poprzednika prawnego uczestnika stały się one częścią składową przedsiębiorstwa energetycznego. Uczestnik jest następcą Skarbu Państwa w zakresie posiadania tego prawa rzeczowego. W 1989 roku Zakład (...) został wydzielony z Zakładów (...). W lipcu 1993 roku został skomercjalizowany. Dnia 2 stycznia 2003 roku nastąpiło połączenie pięciu przedsiębiorstw energetycznych, w tym Zakładu (...) S.A. Spółką przejmującą była Grupa (...) S.A. w P., która zgodnie z art. 494 k.s.h. weszła we wszystkie prawa i obowiązki spółek przejmowanych – dotyczy to także praw rzeczowych. Zakład (...) S.A. działał jako Oddział (...) S.A. Dnia 30 czerwca 2007 roku nastąpiło przeniesienie zorganizowanej części przedsiębiorstwa w tym przedmiotowej linii energetycznej na rzecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Wnioskodawca P. I. jest właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości Z. gmina D. oznaczonej jako działka (...).

Dowód: wypis aktu notarialnego z dnia 7 lutego 2013 roku k.13-20

Przez przedmiotową działkę przebiega linia średniego napięcia 15 kV. Na nieruchomości wnioskodawcy zlokalizowany jest jeden słup przelotowy ŻN. Linia ta powstała 15 sierpnia 1965 roku i nadal istnieje.

Dowód: zeznania świadka M. W. k. 154-155, zeznania świadka

J. K. k. 174, zeznania świadka W. K. k. 175,

dokumentacja techniczna linii k. 41-42 , opinia biegłego sądowego

P. K. z dnia 22 lipca 2015 roku, k.197-203, opinia uzupełniająca

k. 226-230

Wnioskodawca nie zwracał do uczestnika w przedmiocie zawarcia odpłatnej umowy służebności przesyłu. Zwracał się natomiast ojciec wnioskodawcy lecz uzyskał odpowiedź odmowną.

Dowód: pismo z dnia 2 lipca 2012 roku k. 11, pismo z dnia 1 października 2012 roku

k.12

Zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku zostało utworzone Przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...). W skład tego przedsiębiorstwa wszedł Zakład (...) w B.. Następnie zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku nr 49/ (...) /89 utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą „Zakład (...) w B.. Przedsiębiorstwo to powstało w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Północny O. Energetyczny w B. i wpisany do rejestru przedsiębiorstw państwowych postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 22 czerwca 1989 roku. Następnie aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 roku Rep. A nr 2419/93 sporządzonym w Kancelarii Notarialnej Notariusza T. J. w W. Zakład (...) został przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod firmą Zakład (...) Spółka Akcyjna. W dniu 2 stycznia 2003 roku nastąpiło połączenie (...) S.A. między innymi z Zakładem (...) S.A. (...) S.A. od dnia 13 października 2004 roku zmieniła firmę na (...) S.A., która jest sukcesorem uniwersalnym Zakładu (...) S.A. Aktem notarialnym z dnia 30 czerwca 2007 roku sporządzonym w Kancelarii Notarialnej Notariusza O. P. w P. Rep. (...) doszło do zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w wyniku czego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością stał się na podstawie § 2 wskazanej wyżej umowy właścicielem składników mienia (...) S.A. w tym prawa własności ruchomości, zwłaszcza ruchomości związanych z prowadzeniem działalności w zakresie dystrybucji energii elektrycznej: linii kablowych i napowietrznych, sieci dystrybucyjnych oraz zespołów elektroenergetycznych stacji i rozdzielni energetycznych, transformatorów. W tym również słupów energetycznych zlokalizowanych na nieruchomości wnioskodawców.

Dowód: zarządzenie nr 223 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 lutego 1958 roku k. 54-57, zarządzenie nr 49/ORG/89 Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku k. 59-61, postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 22 czerwca 1989 roku k. 62-64, akt notarialny z dnia 12 lipca 1993 roku Rep. A nr 2419/93 sporządzony w Kancelarii Notarialnej Notariusza T. J. w W. k. 65-77, odpis z Krajowego Rejestru Sądowego (...) S.A k.84-94, akt notarialny z dnia 30 czerwca 2007 roku sporządzony w Kancelarii Notarialnej Notariusza O. P. w P. Rep. (...) k.95-128

Sąd zważył co następuje

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedłożone dokumenty, zeznania świadków oraz opinie biegłego sądowego dr inż. P. K.. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zeznań świadków oraz kwestionowania opinii biegłego sądowego. Osoby przesłuchane w charakterze świadków w treści swych zeznań prezentowały swoją wiedzę na temat przebiegu linii energetycznych będących przedmiotem postępowania. Natomiast biegły odpowiedział rzeczowo i wyczerpująco na pytania zawarte w tezie dowodowej i jasno uzasadnił swoją opinię. Wnioskodawca przesłuchany w toku postępowania posiadał ograniczoną wiedzę w przedmiocie toczącego się postępowania.

Odnosząc się do żądania wniosku to jego podstawą prawną był art. 305¹ k.c. zgodnie z którym nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. (tj. urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne) prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność

przesyłu). W odpowiedzi na wniosek uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu w zakresie linii średniego napięcia 15 kV. W związku z tym, że od oceny zasadności tych zarzutów zależało ostateczne rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, dalsze postępowanie dowodowe zostało ograniczone do badania tych kwestii odwołując się w tym zakresie do orzecznictwa Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 26 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II CSK 626/12 publik. Lex 1341262 Sąd Najwyższy wyraźnie odróżnił służebność przesyłu od służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu, która mogła zostać nabyta przez zasiedzenie przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Sąd Najwyższy wskazał, iż oba prawa posiadają podobną treść oraz pełnią te same funkcje, co nie oznacza, że można je utożsamiać. Konstrukcja prawna służebności przesyłu została wprowadzona z dniem 3 sierpnia 2008 roku w art. 305¹-305⁴ k.c. Przepisy te ukształtowane zostały z jednoznaczną intencją potwierdzenia dotychczasowej praktyki orzeczniczej, która konsekwentnie przyjmowała możliwość ustanowienia na nieruchomości służebności gruntowej, pozwalającej na korzystanie ze znajdujących się na niej urządzeń przesyłowych przez przedsiębiorcę wykorzystującego je w swojej działalności gospodarczej. W tym miejscu należy wskazać iż wbrew stanowisku wnioskodawcy, w judykaturze Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ k.c. dopuszczalne było nabycie przez zasiedzenie na rzecz przedsiębiorcy służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu (tak uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 roku wydana w sprawie o sygn. akt III CZP 18/13 publik. OSNC 2013/12/139). Natomiast przesłankami zasiedzenia służebności gruntowej jest posiadanie służebności, polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści określonej służebności i upływ oznaczonego w ustawie czasu, czyli 20 lub 30 lat, w zależności od tego, czy posiadacz służebności był w dobrej, czy w złej wierze. W ocenie Sądu, linie energetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa uczestnika są trwałym i widocznym urządzeniem istniejącym przez okres niezbędny do nabycia służebności przez zasiedzenie nawet przy przyjęciu założenia, iż uczestnik oraz jego poprzednicy prawni byli posiadaczem służebności w złej wierze. Linia średniego napięcia została wybudowana w 1965 roku, posadowiona została w sposób jawny. Korzystanie przez poprzedników prawnych uczestnika z tak istotnego urządzenia jakim są linie energetyczne wypełniało przesłanki korzystania z trwałego i widocznego urządzenia. Początek tego korzystania należy datować na 1965 rok, co wynika z treści opinii biegłego sądowego. Stosownie do art. 172 § 1 k.c. posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie). Z paragrafu 2 wynika z kolei, że po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Przed 1990 rokiem okresy posiadania niezbędne do zasiedzenia wynosiły odpowiednio 10 i 20 lat. Uczestnik i jego poprzednicy prawni byli posiadaczami służebności. Władali bowiem faktycznie nieruchomością jedynie w zakresie przysługującego im prawa, z którym wiązało się określone władztwo nad cudzą nieruchomością (art. 352 k.c.). Korzystali z niej w zakresie prawa służebności tj. celem przeprowadzenia i eksploatacji linii energetycznej. Wykonując te czynności uważali, że mają prawo w takim zakresie korzystać z cudzej nieruchomości, co wynikało z charakteru działalności przedsiębiorstwa energetycznego. Przedsiębiorstwo korzystało z nieruchomości będącej obecnie własnością wnioskodawcy w zakresie wynikającym z przebiegających linii energetycznych. W stanie faktycznym sprawy odnosząc się do linii średniego napięcia przebiegającej przez nieruchomość wnioskodawcy to jak wynika z opinii biegłego sądowego linia ta powstała 1965 roku i nadal istnieje. Termin zasiedzenia upłynął najpóźniej z dniem 15 sierpnia 1985 roku.

W ocenie Sądu uczestnik w momencie instalowania urządzeń energetycznych na nieruchomości wnioskodawcy pozostawał w dobrej wierze. Urządzenia te powstały w 1965 roku kiedy to obowiązywała Ustawa z dnia 28 czerwca 1950 roku o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Ustawa o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli zobowiązywała właścicieli nieruchomości, na których dokonywane były prace budowlane do umożliwienia wstępu na ich teren osobom upoważnionym (art. 4 wskazanej Ustawy). Właściciele nieruchomości nie musieli zatem wyrażać zgody na przeprowadzane prace. Przedsiębiorstwo energetyczne dokonujące inwestycji na podstawie Ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli miało prawo pozostawać w przekonaniu, że przysługuje mu tytuł prawny na budowy urządzeń energetycznych na gruntach, które do niego nie należały. Wobec tego przyjąć należy, że także przedsiębiorstwo państwowe będące poprzednikiem prawnym uczestnika, tj. Zakłady (...), przeprowadzając inwestycję polegającą na budowie linii energetycznej średniego napięcia miało prawo do tego, aby zakładać, iż

działania podejmowane w ramach realizacji tej inwestycji są zgodne z prawem. W tym względzie należy również mieć na uwadze stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2009 roku wydane w sprawie o sygn. akt I CSK 265/08 publik. Lex nr 523632, iż okoliczność, że wnioskodawca działał zgodnie z obowiązującym prawem przy nabywaniu posiadania nie może pozostać bez znaczenia dla oceny dobrej lub złej wiary posiadacza. W czasie wskazanym wyżej służebność znajdowała się w posiadaniu Skarbu Państwa. Posiadanie to przebiegło w ten sposób, iż Zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku zostało utworzone Przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą „Zakłady (...). W skład tego przedsiębiorstwa wszedł Zakład (...) w B.. Następnie zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku nr 49/ (...) /89 utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą „Zakład (...) w B.. Przedsiębiorstwo to powstało w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Północny O. Energetyczny w B. i wpisany do rejestru przedsiębiorstw państwowych postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 22 czerwca 1989 roku. Następnie aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 roku Rep. A nr 2419/93 sporządzonym w Kancelarii Notarialnej Notariusza T. J. w W. Zakład (...) został przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod firmą Zakład (...) Spółka Akcyjna. W dniu 2 stycznia 2003 roku nastąpiło połączenie (...) S.A. między innymi z Zakładem (...) S.A. (...) S.A. od dnia 13 października 2004 roku zmieniała firmę na (...) S.A., która jest sukcesorem uniwersalnym Zakładu (...) S.A. Aktem notarialnym z dnia 30 czerwca 2007 roku sporządzonym w Kancelarii Notarialnej Notariusza O. P. w P. Rep. (...) doszło do zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w wyniku czego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością stał się na podstawie § 2 wskazanej wyżej umowy właścicielem składników mienia (...) S.A. w tym prawa własności ruchomości, zwłaszcza ruchomości związanych z prowadzeniem działalności w zakresie dystrybucji energii elektrycznej: linii kablowych i napowietrznych, sieci dystrybucyjnych oraz zespołów elektroenergetycznych stacji i rozdzielni energetycznych, transformatorów. W tym również słupa energetycznego średniego napięcia zlokalizowanego na nieruchomości wnioskodawcy. Z uwagi na powyższe, doszło do zasiedzenia na nieruchomości wnioskodawcy służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu linii średniego napięcia na rzecz Skarbu Państwa w imieniu którego wówczas linie przesyłową posiadało w swym majątku przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...). Podstawę dla poczynienia ustaleń dotyczących przeniesienia posiadania służebności na rzecz uczestnika nie stanowił jedynie fakt przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego. W orzecznictwie sądowym niekwestionowanym pozostaje, że jednoznaczne z wydaniem samej rzeczy jest wydanie dokumentów, które umożliwiają rozporządzanie rzeczą, jak również wydanie środków, które dają faktyczną władzę nad rzeczą. Ustawodawca nie wymaga zatem pisemnej formy potwierdzenia przeniesienia posiadania. Zmiana posiadania następuje bowiem w sferze faktycznej i stanowi czynność realną, a nie prawną (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2008 roku w sprawie o sygn. akt I CSK 458/07 publik. Lex nr 484711, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 sierpnia 2013 roku wydany w sprawie o sygn. akt I ACa 292/13 publik. Lex nr 1363238). W stanie faktycznym sprawy wnioskodawca wskazał, iż linia energetyczna położona na jego nieruchomościach jest własnością uczestnika tym samym doszło do przeniesienia posiadania. Z uwagi na powyższe ustalenia Sąd uznał zarzut zasiedzenia za zasadny i oddalił wniosek wnioskodawcy o powołanie biegłego sądowego z dziedziny szacowania wartości nieruchomości jak również wniosek o ustanowienie służebności przesyłu. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. oraz § 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych i w tym zakresie zasądzone od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 2.300,54 zł. Na przedmiotową kwotę składa się tytułem uiszczonych przez uczestnika kosztów sądowych stanowiących zaliczkę na wynagrodzenie biegłego w kwocie 2.026,54 zł oraz kwota 257 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictw w kwocie 34 zł. Stosownie do art. 520 § 2 k.p.c. jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników.

Sąd również przyznał ze Skarbu Państwa – (...) kwotę 108,04 zł biegłemu sądowemu P. K. za udział w rozprawie w dniu 18 marca 2016 roku i z uwagi iż wnioski o wezwanie biegłego na rozprawę złożył wnioskodawca Sąd nakazał pobrać od niego kwotę 108,04 zł na rzecz Skarbu Państwa – (...)

SSR Marcin Sroczyński